

Programa examenului de capacitate pentru personalul clerical
Examen scris

1. **Preoția bisericească și preoția universală. Apostolatul preoților și apostolatul mirenilor** (rolul mirenilor în Biserică, relația preot-comunitate, teologia darurilor în slujire, pericolul clericalismului, participare și lucrare comună);
 - a. Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Grigorie de Nazianz, Sf. Efrem Sirul, *Despre preoție*, București, Sofia, 2004;
 - b. Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Cluj-Napoca, Renașterea, 2002, pp. 150-172;
 - c. Pr. Cristian Sonea, „Repere ale rolului și ale responsabilității laicilor în Biserică la Părinții Apostolici”, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa* 2 (2010), pp.135-146.
2. **Sfânta Scriptură în viața Bisericii** (cunoașterea, interpretarea corectă și lectura duhovnicească a Sfintei Scripturi; Scriptura în tradiția filocalică a Bisericii);
 - a. Pr. Ioan Chirilă, *Sfânta Scriptură – Cuvântul cuvintelor*, Cluj-Napoca, Renașterea, 2010;
 - b. Pr. John Breck, *Puterea Cuvântului în Biserica dreptmăritoare*, București, IBMBOR, 1999, pp. 23-120;
 - c. Enzo Bianchi, *Ascultând Cuvântul – pentru lectura duhovnicească a Scripturii în Biserică*, Sibiu, Deisis, 2011.
3. **Taina Mărturisirii – mijloc de înnoire, de îndrumare duhovnicească și de pastorație individuală** (duhovnicul în învățătura, tradiția și istoria Bisericii; legătura dintre duhovnic și fiul duhovnicesc: importanță, moduri de manifestare, limite);
 - a. Ier. Rafail Noica, *Cultura Duhului*, Alba Iulia, Reîntregirea, 2002, pp. 41-62;
 - b. Pr. Constantin Galeriu, „Taina Mărturisirii”, în *Orthodoxia* XXX, 3-4 (1979), pp. 482-496;
 - c. Pr. Gheorgios D. Metallions, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, Sibiu, Deisis, 2004, pp. 57-80.
4. **Liturghie și împărtășire în viața preotului și a credincioșilor** (împărtășirea continuă cu Preacuratele Taine și importanța acestora pentru viața duhovnicească; împărtășirea sacramentală și împărtășirea spirituală potrivit Sfântului Nicodim Aghioritul; rolul și lucrarea Sfintei Euharistii în viața duhovnicească);
 - a. Pr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, ediția a II-a, București, IBMBOR, 2004;
 - b. *Împărtășirea continuă cu Sfintele Taine. Dosarul unei controverse. Mărturiile Tradiției*, Sibiu, Deisis, 2006, pp. 103-300;
 - a. Pr. Alexandru Schemann, *Euharistia – Taina Împărăției*, București, Anastasia, 1992.
5. **Transmiterea credinței și educația religioasă morală a copiilor și tinerilor; catehizarea și învățământul religios;**
 - a. Dorin Opreș/ Monica Opreș, *Curriculum creștin-ortodox pentru școlile parohiale duminicale*, Alba Iulia, Reîntregirea, 2010;
 - b. Maica Magdalena, *Sfaturi pentru o educație ortodoxă a copiilor de azi*, Sibiu, Deisis, 2000;

- c. Maica Magdalena, *Cum să comunicăm copiilor credința ortodoxă: convorbiri, reflecții și alte sfaturi*, Sibiu, Deisis, 2002;
 - d. Constantin Necula/ Mihai Iosu, *Tinerii și ispitele modernismului*, Sibiu, Agnos, 2008.
6. **Principalele culte neoprotestante din România:** penticostalii, bapțiștii, adventiștii, creștinii după Evanghelie, martorii lui Iehova; noi fenomene religioase apărute în contextul societății românești; strategii de recrutare practicate de către noile mișcări religioase;
- a. Pr. Nicolae Achimescu, *Noile mișcări religioase*, Cluj-Napoca, Limes, 2004;
 - b. Pr. Gheorghe Petraru, *Ortodoxie și prozelitism*, Iași, Trinitas, 2000;
 - c. Constantin Iulian Damian, *Convertirea în contextul noilor mișcări religioase*, Sibiu, Astra Museum, 2014, pp. 189-218; 423-437.
7. **Biserica și provocările societății contemporane. Secularizarea, globalizarea, ingineria genetică** (fertilizarea in-Vitro, clonarea, transplantul de organe, avortul, eutanasia, homosexualitatea);
- a. Pr. Ștefan Iloaie, *Cultura vieții. Aspecte morale în bioetică*, Cluj-Napoca, Renașterea, 2009;
 - b. Pr. John Breck, *Darul sacru al vieții*, Cluj-Napoca, Patmos, 2001;
 - c. Georgios Mantzaridis, *Morala creștină. Omul și Dumnezeu. Omul și semenul. Poziționări și perspective existențiale și bioetice*, București, Editura Bizantină, 2006, pp. 409-415, 472-483, 514-520.
8. **Familia și Biserica, mediu de împlinire și desăvârșire creștină** (provocări la adresa familiei creștine contemporane; mijloace de îmbunătățire a vieții familiale; educația pentru sănătate; catehizarea tinerilor înainte de Taina Cununiei);
- a. Paul Evdokimov, *Taina iubirii. Sfințenia iubirii conjugale, în lumina tradiției ortodoxe*, București, Asociația Christiana, 1994;
 - b. John Meyendorff, *Căsătoria – perspectiva ortodoxă*, Cluj-Napoca, Patmos, 2007.
 - c. Cuviosul Paisie Aghioritul, „Cuvinte Duhovnicești. Viața de familie”, București, 2003, *Evangelismos*, pp. 47-62;
 - d. *Ghid pastoral de catehizare a mirilor*, Iași, Doxologia, 2015.
9. **Preacinstirea Maicii Domnului; cinstirea sfinților, a sfintelor moaște; cinstirea sfintelor icoane și a Sfintei Cruci** (temeiuri biblice, patristice și liturgice; exprimări ale evlaviei față de Maica Domnului în slujbele Bisericii; diferența dintre icoană și idol; sfinții și rolul lor în viața noastră);
- a. Pr. prof dr. Dumitru Stăniloae, „Teologia Dogmatică Ortodoxă”, vol. 3, București, EIBMBOR, 1997, pp. 224-234;
 - b. Pr. prof. Alexander Schmemmann, „Preasfânta Fecioară Maria”, București, Basilica, 2014, pp. 100-112;
 - c. Leonid Uspenski, *Teologia icoanei*, București, Anastasia, 1994.
10. **Dezbinarea Bisericii Ortodoxe din Transilvania: 1698-1701. Uniatismul;**
- a. Pr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, București, EIBMBOR, 1981;
 - b. Pr. Dumitru Stăniloae, *Uniatismul din Transilvania, încercare de dezmembrare a poporului român*, București, 1973;

- c. Silviu Dragomir, *Românii din Transilvania și unirea cu Biserica Romei*, Cluj-Napoca, Ed. Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, 1990.